

اشخاص، آن هم نه به طور مستمر و پیگیر، گفتگو در جامعه ما و کشورهای جهان سوم بخصوص خاورمیانه ضعیف است. منظور از گفتگو تلاش برای درك و فهم اندیشه دیگری و سپس، در صورت لزوم، نقد آن و بالاخره ارائه آن به جامعه است. گفتگوهای جهان سومى بیشتر به گفتگوی «کران» شباهت دارد. تا زمانی که یک زمینه و سنت قابل قبول برای گفتگو و آشنایی با منطق به وجود نیاید، تصور فهم معضلات و راه یابی در یک شکل غیر شخصی ضعیف است. دلایل ضعف گفتگو و ضرورت اهتمام به منطق گفتگو خود فرصت و حوصله دیگر می طلبد.

حانم قادری

دانشگاه تربیت مدرس

همکاری نظامی ترکیه و اسرائیل

اسرائیل در مزایده طرح مدرنیزه کردن ۵۴ فروند هواپیمای اف - ۴ نیروی هوایی ترکیه برنده شد. سرانجام، انتظار به پایان رسید و خواست مورد نظر تحقق یافت. ارزش طرح مذکور ۶۰۰ (به روایتی ۶۷۰) میلیون دلار و مدت آن ۵ سال است. بنابر گزارش خبرگزاری رویتر از بیت المقدس، طرح مدرنیزه کردن هواپیماهای اف - ۴ ترکیه از جمله بزرگترین طرحهایی است که صنایع هواپیمایی اسرائیل تاکنون عهده دار انجام آن شده است. شایان ذکر است، شرکتهای اسرائیلی از ۱۹۸۰ به بعد همواره در مزایده های نظامی ترکیه شرکت کرده اند. این خبرگزاری به سفر تانسو چیلر، نخست وزیر ترکیه، به اسرائیل که در نوامبر ۱۹۹۴ و به عنوان اولین نخست وزیر ترك، انجام گرفت، اشاره کرده است.

احتمالاً، این اولین بار است که خبر واگذاری طرح مدرنیزه کردن هواپیماها به اسرائیل به روزنامه ملی گازته داده شده است. در ادامه نیز خبر با جزئیات کامل در هفته نامه آکسیون (۲۸ ژانویه) چاپ

شد. می‌گویند دیدارهایی در خصوص مدرنیزه کردن هواپیماهای ترکیه از ۱۹۹۰ بین شرکت صنایع هوایی دو کشور به طور مخفیانه آغاز شد. براساس اخبار موثق، حتی اسرائیل متعهد شد به روایت نظامیان ترک مهر ورود به اسرائیل نزنند. شرکت آمریکایی یونایتد تکنولوژی و شرکت آلمانی ام.بی.بی که پیشنهاد مدرنیزه کردن هواپیماهای اف-۴ ترکیه را داده بودند، سرانجام از این دیدارهای مخفیانه آگاه شدند و طرح از مستشار صنایع دفاعی به وزارت دفاع ملی ترکیه واگذار شد و موضوع مدتی به تعویق افتاد. بنا بر گزارش هفته نامه آکسیون، چاپ ترکیه، محمت گولهان، وزیر پیشین دفاع، در پاسخ به سؤال ذکی ارگزن، نماینده شهرستان بیتلیس از حزب رفاه، که پرسیده بود چرا طرح به اسرائیل واگذار شده چنین گفت: «با توجه به محدود بودن منابع ملی ترکیه هزینه طرح با اعلام برنامه ای از سوی اسرائیل تأمین می‌شود و طرح بسرعت به نتیجه می‌رسد. هزینه مدرنیزه کردن از طریق منافع تجاری حاصل از فروش آب رودخانه «ماناواگات» ترکیه به اسرائیل تأمین خواهد شد.» به طور قطع، در این زمینه، رقابت پنج ساله ای بین آمریکا، آلمان و اسرائیل و حتی هلند و بلژیک پدید خواهد آمد. اما

فعلاً، یک گروه هوادار اسرائیل (IAI) برنده شده است. در نتیجه این اقدام، ترکیه در قونیه و شهرستان اسکی سهیر، یعنی در داخل کشور، حق کسب اطلاعات در خصوص مدرنیزه کردن، یعنی تجربه و اطلاعات فنی را از دست داده است. هرچند این امر کاملاً آشکار است، اما هنوز پاسخ این سؤال با صراحت اعلان نشده است: «آیا ترکیه با منابع محدود ملی در تهیه ۶۱۷ میلیون دلار برای پرداخت به اسرائیل دچار مشکل نخواهد شد؟» در این اواخر، اخبار چندان امیدوار کننده ای از صنایع دفاعی ترکیه دریافت نمی‌شود، باید واقع بین بود و در سطح جهان قدرت ملی ترکیه را به طرز صحیح ارزیابی کرد.

اخبار ناامید کننده حکایت از آن دارد که طرح «هماهنگی سیستم جنگی» (TAFICS) نیروهای مسلح ترکیه متوقف شده است. طرح هماهنگی سیستم جنگی شامل ایجاد پوشش ارتباط استراتژیک بین نیروهای مسلح ترکیه در چارچوب ناتو بود. این طرح که در ۱۹۹۳ آغاز شد، طبق برنامه قرار است تا سال ۲۰۱۳ به پایان رسد. زمان پایان نخستین مرحله طرح ۱۹۹۷ است. ارزش طرح ۱۲ تریلیون لیر (هر دلار حدود ۵۰ هزار لیر است) می‌باشد. شرکت «نه تاش»

Netas) در مزایده ای که برای بخشش نخست طرح برگزار شد، به عنوان رهبر کنسرسیوم ساو-کوم-۲۰۰۰ (SAV-KOM-2000) شرکت کرد و وعده رساندن طرح به مرحله نهایی را داد. در حال حاضر، موضوع در مرحله تصمیم گیری است. در این زمینه، هم اکتون، همکاری منسجمی با بخش ناتو- طرح هماهنگی سیستم جنگی که در چارچوب سازمان پست و تلفن و تلگراف و نیروهای مسلح ترکیه تأسیس شده به عمل می آید.

همچنین در مورد وسایل حمل و نقل هوایی بی سرنشین (WAV-XI)، طرح تولید آن در ۱۹۸۹ برنامه ریزی شده که ۲ فروند آن در آوریل ۱۹۹۲ تولید گردید. مشخص نیست چه مقامی مانع از اتمام طرح UAV-XI می شود؛ زیرا طرح هنوز به پایان نرسیده است. البته، هنوز در خصوص کیفیت این وسایل جای بحث بسیار وجود دارد. ساخت این وسایل با نظارت شرکتهای صنایع فضایی و هوانوردی ترکیه (TAI) و شرکت صنایع فضایی و هوانوردی «توساش» (Tusas) انجام می شود. برای نمونه، هم اکتون آمریکا در زمینه طرح HAEUAV (وسایل نقلیه هوایی بی سرنشین در ارتفاع بسیار بالا) فعالیت می کند. همچنین در زمینه نوع جدید «Astamids» (UAV) که به دید لیزری ماورای بنفش (Kizil Otesi Sensor) مجهز است، فعالیت دارد. این فنون پیشرفته در مورد هواپیماهای اف-۱۶ نیز به کار گرفته شده است.

خبر ناامید کننده دیگر مربوط به صنایع دفاعی و طرح تولید ۱۶۹۸ خردوز زرهی است که در ۴ نوع مختلف از سوی شرکت صنایع دفاعی «FMC-NU-ROL» تولید می شود. قرارداد تولید این خردوزها در ۱۹۸۹ به امضا رسید. در قرارداد، پایان کار تولید ۸ سال مشخص شده بود. هم اکتون، قرارداد برای ۲ سال دیگر تمدید شده و طبیعی است که هزینه تمدید کسر نشود. از ظواهر امر چنین برمی آید که شرکت تولید کننده، به رغم گذشت ۶ سال از امضای قرارداد، هنوز قادر به تحویل نیمی از خردوزهای موجود در قرارداد به نیروی زمینی ترکیه نشده و در وضع مشکلی قرار گرفته است. شرکت FMC-NWROL

امروزه، آمریکا از هواپیماهای اف - ۱۶ با (Kavala) تأسیس شد؟ باید واقع بین بود و بال «دلنا» و مدل جدید اف - ۱۶ موسوم به F-16U سخن می گوید. چنین طرحهایی از طریق کنسرسیوم و با همکاری چند شرکت انجام می شود، ولی باید تعادل حفظ گردد، نباید برنامه های محرمانه کشور در دسترس همگان قرار گیرد.

ترکیه در ۳ قاره نقش پل را بازی می کند، ولی چرا موشک، راکت، هواپیماهای تانکر، بمب و خلاصه تمام وسایل دفاعی مورد نیازش را نمی سازد؟ چرا طرحهایی که مهندسان ترك قادر به اجرای آن هستند به دیگران واگذار می شود؟ مادامی که منابع ملی ترکیه محدود است، چگونه طرح ۶۰۰ میلیون دلاری به اسرائیل واگذار می شود.

منبع: روزنامه مصری شفق، ۱۹/۶/۱۳۷۴

موضوع فوق در مورد شرکت میکس (Mikes) نیز صدق می کند. می گویند این شرکت که مغز متفکر آن را مهندسان ترك تشکیل می دهند، تقاضا کرده است در مرحله دوم؛ ساخت سیستم الکترونیکی جنگی اف - ۱۶ را برعهده گیرد. حال، این سؤال پیش می آید که هیئت مدیره این شرکت متشکل از چه افرادی است؟ آیا شرکت میکس که تأسیسات خود را در ژانویه ۱۹۹۳ در ناحیه آکیورت (Akyurt) مستقر ساخت، از سوی گروههای آمریکایی «کاولا»